

Člověk a jeho svět ve 4. třídě 3
 Co budeme letos poznávat, žítovat, ztvouat, čím se budeme zabývat? – 3

1. téma: MÍSTO, KDE ŽIJEME

1. Vracím se zase domů 6
Vzpomínky na přelámaný – 6
Popovídají si také o tom, co pěkneho jste poznali o přelámaných – 7

2. Rozhledáme se po okolí 8
Pro čtenáře cestopisů – 12
Putujeme po kraji – 13

3. K čemu potřebujeme mapy? 14
Jak je zemský povrch ztvorněn na mapách? – 13

4. Jak bohatá je naše krajina? 18
Co je to bohatá krajina? – 18

5. Zjemele v České republice 20
V jakém státě žijeme? Co je republika? – 20
Kdejší státní znak své vlasti státní symboly – 20

6. Jakkli je naše obec nebo městská čtvrť? 24
Jaké jsou obce na území naší republiky? – 24
Co jsme se už dříve dozvěděli o naší obci? – 25

7. Jaccí lidé žijí v naší zemi? 26
Popisujeme nádoby žijící v naší zemi v minulosti – 26
Kieři přelámaných jiných národů a národností – 26
Náboženství obyvatel České republiky – 27
Obyvatelé Evropy a ČR mohou patří k různým národům – 28
Čím se obyvatelé naší země zabývají – čemu se ve své práci věnují, čím se žijí? – 28

8. Mista starobylá i moderní 30
Krátká oběd naš strou minulost – delší nebo kratší. Jakou se může poohlubit ta vaše? – 30
Oblíbené paninky a panáčky – 31
Vědět a svedět dva oběd a měta – 31

9. Město nejpannější 32
Na procházce Prahou – 33

1. téma: LIDÉ KOLEM NÁS

1. Člověk je tvor společenský 38
Sami, nebo společně? – 38
A co dnes – potřebují si lidé navzájem? – 39

2. Moji nejbližší – aneb Z rodinného archivu 40
Co už víme o rodině? – 40
Minulost naší rodiny – potvrdit po předcích a jejich životě – 40

3. Rodinné dny svědčí a světecht 42
Rodinné dny chráně svátek – 43
Jak se bavily vaše babičky a prababičky se svým rodinným? – 44
Které dny nám mohou přinést radost? – 45
Koloběž společnost starých svátek – 46

4. Proč potřebujeme přátele a kamarády? 48
Které dovedy pro společný život, práci a vytvoření blízkých vztahů mezi lidmi můžeme objevení? – 48

Jak a s kým trávíme svůj volný čas? – 48
Kdo se kromě členů naší rodiny a dospělých věnuje některým činnostem spolu s tebou? – 49
Plán nějaká pravidla pro vztahy mezi žáky ve škole? – 50
Kdo je dobrým přítelem, kamarádem? – 51
A co s nechtěnými? – 51

5. Jarní obyvatelé obce 52
Kdo jsou naši sousedi, obyvatelé obce – venkové, městečka nebo města? – 52
Pripomenutí si, čím se rádi zabývá a chováte lidé – 52
Jak si navzájem pomáhají sousedi a další obyvatelé obce? – 53

6. Co všechno dokážou lidé kolem nás? 54
Co lidé ke svému životu potřebují? – 54
Čemu se lidé věnují? Co dokážou? – 54

III. téma: LIDÉ A ČAS

1. Co znamená „dříve“, „teď“, „počtom“? 58
Jaká je minulost lidstva? 58
Čas v našem životě – 58
O minulosti lidí – 58

2. Jak se měří čas? 62
Minulost a současnost v našem životě – 62
Jak se měří čas? – 62
K čemu slouží kalendář? – 63
Jaké dny jsou v kalendáři? – 63

3. Proč se lidé zajímají o minulost? 64
Co bylo před námi – kdo byli naši předkové? – 64
Čtení pro zájme o rodokmeny – 64
Čekat patru po minulosti svých předků? Jak dlouhý rodokmen sestavíte? – 65
Jak se lidé dozvěděli o minulosti? Co si vypovívali? – 66
Co se stalo po vynálezu písma? – 66
Jaké jsou další prameny pro poznávání minulosti? – 67

Kdo se těmto prameny zabývá? Kdo o ně pečuje? – 67
Kde historikové nacházejí prameny pro svou práci? – 67

4. Můžeme se stát „historiky“ své rodiny, domu nebo obce? 68
O vědě, která se nazývá historie – 68
Průběh pro nejbližší historiky – 68
Kdejší si může žstati sám se mladým historikem nebo alespoň kronikářem. Jak na to? – 69

5. Něco více o něčích svědčích minulosti 70
Co už víme o historických pramenech? – 70
Co zajímavého můžeme ještě o těchto pramenech vypatřit? – 70
Čtením pramenem pro poznání minulosti jsou historické stránky – 71

6. Výpravy za přehledy Z pradávnych dob 74
Co vyprávějí předpovědi pro? – 74
Co jsou to pradávny doby? – 74
Co jsou to báje, mýty a pověsti? – 75

7. Nejlavnější mýty Evropy vytvořili Řekové 76
O původu světa a vládky boha v řeckých mýtech – 76
Jak řecké bohové hodovali na Olympu – 76
Homerosy grovy o trojské válce, dřevěném koni a Odysseově poutání – 77

8. První Slované pod Řípem a jejich vládky 78
Jak přivedli svůj kmen do naší země prarodce Čech – 78

O Krokovi a jeho detech – 79
O vládky Indryšy Uhláře – 80
Jak se Čechev sestavili se svým budoucím vládkem – 81
První Otař a Libule vládnou zemi – 82
Pověst o postárech madřády mužů nad zemí – 83
O stárech Březovi – 83

PŘÍLOHY

1. Stát Řekové o počátku světa, o bozích, člověku a Evropě 84
Jaký byl podle řeckého božstvá upřný začátek světa? – 84
Bůle o vzniku člověka – 85
O sporu dvou boha o hlavní místo krajiny země Aska – 86
Podle koho se naši světvali jmenule Evropě? – 86
Nejznatí sen o kletbě – báje o Dauidarov a Havori – 87

2. Mýty a pověsti dávných Slovanů 88
O slovancké prarodci, rozchodu kmetů a nejstarších prarodců a jejich mýtech – 88
Co si Slované vypovívali o vzniku světa – 88
Nad čím bázili a o co se starali slovanští bohové? – 89

3. V Čechách za vlády sedmi bajných králů 90
Co víme o vládnutí po smrti bajné postavy – Přemysla Otáčce? – 90
O lucké válce – 90
Pověst o velikém Šamlově skoku – 92

4. Za tajemstvím paninských míst 94
O rytířích z hor Blantva – 94
Z tajemného Věštrava – 95

5. Za tajemstvím pověstí z našich hradi 96
O bílé paní zembercké – 96
Jak chmýr záhroc nakel na hradi Šternberka poklád – 97

6. Praha pověstmi opečená 98
Banecbavá meč – 98
O Nečkanec – 98
O korstě na Karlově – 98
O ohněm muži na Právě – 99
Rubel Ldv a Golom – 99
Proč se zed na Petrské jmenuje Hladová? – 100
O Fauslově domě – 100
O vohávorci u Siskovických mlýnů – 101

7. Pověsti o různých zabádkách a přírodních zajímavostech 102
O žemenné báje u Trebčev – 102
Bechlavý rytíř a počátek chodba s pokladem – 102
O třech neposlavných detech – 103

OPRAVKOVANÍ

1. O místech, kde žijeme, a o naší vlasti 104
 2. O lidech, kteří žijí kolem nás nebo byli našimi předky 106
 3. Z kapitoly o tom, jak se vše měnil a co si lidé vypovívali o minulosti 108

Použitá a doporučená literatura – 111
Přehled klíčových kompetencí, očekávaných výstupů a průřezových témat pro učitelé a rodiče žáka – 112